

Nyhedsbrev fra fagkonsulenten

Marts 2021

Vi har jo prøvet det før. Og gider næsten ikke igen. Men ja, der er jo ikke så meget at gøre ved det, man må bare smøge ærmerne op og tage fat igen, igen, igen. Gentænke vores undervisning og eksamen ift. konstant nye benspænd – der forandrer sig, mens man er i gang.

AF Bonnie Bay Andersen, fagkonsulent

Genåbning, hybridundervisning, udeundervisning?

Mit bedste råd fremadrettet for at sikre, at du ikke skal lave dobbeltarbejde og planlægge om, når nye omstændigheder rammer (og det gør de jo hele tiden) er at sørge for, at den undervisning du planlægger og søsætter er fleksibelt, så den kan udføres IRL, virtuelt, hybridt – måske endda ude. Som inspiration hertil har den faglige forenings bestyrelse og jeg i samarbejde samlet en ”hjælpepakke”, som vi kalder den, med 3 gode råd og tilhørende inspirationsmateriale til hvordan du holder din undervisning fleksibel og fremtidssikret. Find rådene [HER](#).

Fordi hvordan gør vi det så? Og kan vi holde det faglige niveau og leve op til læreplanen samtidig?

Her mener jeg, at det er MEGET vigtigt (både som lærer, vejleder, eksaminator og censor), at vi læser vores læreplaner med friske øjne og åbne sind. Vi har meget åbne læreplaner og eksamensformer baseret på elevernes portfolier. Der er meget elastik i vores læreplaner, hvad angår det faglige stof, temaer, begreber og praksisformer, som vi kan fokusere på og inddrage i vores undervisning på et fagligt validt grundlag. Denne elastik skal vi udnytte!

Vores læreplaner er i høj grad baseret på et *situeret* viden- og faglighedsbegreb. Ud over meget brede rammer for, hvad der ligger inden for vores fagområde (visuelle og rumlige fænomener, æstetiske processer / designproces, genstandsfelter og parametre), er vores læreplaner ikke præget af specifikke, almene vidensområder, begrebsapparater og udtryksformer, som vi alle skal lære eleverne (fx specifikke perioder/stilarter, begreber, programmer eller udtryksformer). I stedet er vores faglige mål og kernestof formuleret således, at relevant viden, begreber og udtryksformer er afhængig af hvilket stofområde, vi har VALGT at arbejde med i vores undervisning. Og vore valg er således afgørende for hvilken viden, begrebsapparat og praksis, vi kan forvente at eleven/eksaminanden bringer i spil, når denne viser sin grad af mestring af faglige mål. Disse valg formidles videre til **censor** gennem undervisningsbeskrivelsen, som er særligt vigtig for os, fordi vi har så åbne læreplaner. Skriv i undervisningsbeskrivelsen, hvornår undervisningen var virtuel.

Vi må altså udforske de mange fortolkningsmuligheder, der ligger i vores læreplaner for at leve op til faglige mål og kernestof – for én ting er, hvad der eksplicit står i læreplanerne, noget andet er, hvad vi implicit individuelt og i fællesskab har fortolket, at læreplanens ord dækker over. De implicite forventninger må vi forsøge at lægge på hylden, når vi planlægger undervisning og vurderer elever og eksaminander på basis af faglige mål. Vi må bedømme eleven/eksaminanden på det, der faktisk står i læreplanen og den undervisning, de faktisk har modtaget – og være åbne for at dette nødvendigvis må fortolkes bredere og på en ny måde baseret på den meget anderledes undervisning, der er foregået og foregår.

Min erfaring fra min egen undervisning (og jeg har dette skoleår haft intet mindre end 1 design & arkitektur C + 2 billedkunst C + 1 billedkunst B/A hold) er, at det er noget *andet* de har lært, end de plejer. Vi har arbejdet med nogle andre emner, andre værker, andre visualiserings- og praksisformer, andre analyseformer, andre teorier, end vi plejer – her et par af mine Corona-undervisnings-iaagttagelser:

... mine elever har læst mindre, men hørt hørt/set flere programmer, podcasts og tutorials. De har fordybet sig mere i digitale visualiseringsprogrammer. De har udført færre store, gennemarbejdede praksisprojekter, men flere små eksperimenterende praksisundersøgelser. De har arbejdet (meget) mere individuelt med praksis, end de plejer. De har elsket at fordybe sig i det praksisarbejde, der ikke krævede skærm. Deres digitale portfolier er langt mere omfattende og indeholder mere forskelligartet materiale, end de plejer. Det tager meget længere tid at gennemgå deres portfolier forud for karaktergivning. Flere er gået under min radar, som jeg ellers ville have set i klasseværelset og kunne have givet det lille skub, der fik dem i gang...

Måske kan du genkende nogle af dem?

Eksamen?

En varm kartoffel lige nu ude på skolerne er, om jeres hold skal kunne komme op til eksamen til sommer eller ej? I den [politiske aftale](#) indgået 5. februar 2021 fremgår det, at: *"Institutionerne gives mulighed for lokal afløsning af prøver i fag med praktisk dimension, som fx teknikfag og teknologi på htx samt naturvidenskabelige og kunstneriske fag, hvis institutionens leder vurderer, at eleverne ikke har kunnet modtage tilstrækkelig undervisning/forberedelse med fysisk tilstedeværelse".* Når det ude på skolerne skal vurderes, om evt. eksamen skal aflyses for jeres hold, vil der selvfølgelig være meget forskellige og individuelle situationer, der ligger til grund for vurderingen fx hvor meget undervisning, der har været virtuel eller overhovedet gennemført, om de givne emner og praksisformer, I havde valgt at arbejde med, kunne omlægges til virtuel undervisning osv. Disse forskellige omstændigheder er grunden til, at beslutningen ligger lokalt hos jeres ledelse og ikke nationalt.

Jeg har selv lige haft snakken med min ledelse sammen med mine kollegaer i de kunstneriske fag. I kommunikationen til min ledelse valgte jeg at have fokus på, om jeg vurderede at mine elever ville kunne nå at blive undervist i alle dele af faglige mål og kernestof (om end alternativt), således at de retfærdigt ville kunne bedømmes på deres mestring af faglige mål til en eksamen. I mit tilfælde har eleverne kun haft 1 forløb i billedkunst og design, som IKKE var virtuelt, så den fysiske tilstedeværelse har altså været meget begrænset. Det er spændende, hvad min ledelse vælger at gøre. Ja, hvad alle vores ledelser vælger at gøre.

Hvis nu det bliver således, at dit hold skal til eksamen og du skal være eksaminator til sommer – eller du skal ud som censor. Hvilke muligheder ligger der så i vores læreplaner for at stille eksaminanderne bedst muligt og sætte fokus på den undervisning, der ikke har været virtuel?

Design og Design & arkitektur: I design skal vi inden længe til at vejlede eleverne i valg af eksamensemne og i deres arbejde med eksamenspræsentationen. Her kan vi i vores vejledning opfordre eleverne til at vælge et emne, der peger hen på de designprojekter, der er udført i den fysiske undervisning og som således vil komme til at fylde mest i eksamenspræsentationen og den efterfølgende samtale. Det vil givetvis give langt mere enslydende emnevalg og projektvalg på holdet, end vi er vant til – men der er ikke noget i lovstoffet, der forhindrer dette.

Billedkunst: I billedkunst er det formuleret således i læreplanen, at eksaminator skal formulere en række ukendte eksamensopgaver, som tillader eksaminanden at fremdrage eksempler på tværs af portfolio og undervisningsforløb. Her kan eksaminator fx vælge at formulere så brede spørgsmål, at alle eksaminander i det mindste gives mulighed for at vælge materiale, som ikke har været fra virtuel undervisning. Altså skrue op for åbenheden i formuleringen. En anden metode er at gøre det modsatte og formulere opgaver, der nok muliggør at vælge materialer på tværs af portfolio, men som alligevel peger mest (om end ikke entydigt) hen på de dele af portfolio og undervisningen, der ikke er foregået virtuelt. Altså skrue ned for åbenheden.

I forhold til **eksamensprojektet**, som mange af os skal til at i gang med, er det vigtigt at holde sig for øje, at projektet både består af praksis, teori og analyse. Når der står i læreplanen, at vi skal bedømme eksamensprojektet med fokus på idé, proces og udførelse, er det altså ikke den praktiske udførelse af fx et større værk, vi bedømmer, men elevens evne til at udføre et projekt, hvor teori, praksis og analyse veksler i arbejdet med projektets emne/problemstilling jævnfør faglige mål.

Her kunne det fx være en idé, at lade det være op til eleven, om denne vil fordybe sig i én større praksisproduktion eller lave mange små praksisundersøgelser af emnet/problemstillingen. På C-niveau kunne man vælge emne, der ikke kræver værksted og traditionelle kunstneriske materialer (fx et eksamensprojekt om *Landart, fænomenologi og stedets ånd*). Eller vælge et ret snævert tematisk, analytisk og teoretisk emne, og til gengæld lade de praktiske valgmuligheder være åbne (fx *Stilleben* eller *Das unheimliche*).

Jeg håber, at dette skriv har givet et lidt mere klart billede af, hvor vi står med vores fag lige nu og hvilke muligheder og råderum, vi trods alt har. Og skal du være **censor** til sommer – én bøn:

Forvent ikke hvad du plejer, forvent ikke mindre, men vær åben for *noget andet*.

Gode links:

Råd til virtuel undervisning i fagene: <https://emu.dk/stx/gode-rad-til-undervisning-hjemmefra-i-forbindelse-med-covid-19/inspiration-til>

Inspiration til virtuelt mulige eksamensprojekter billedkunst C:

<http://kunstogdesign.net/2020/03/18/nyt-fra-fagkonsulenten-inspiration-til-virtuelt-mulige-eksamensprojekter-bk-c-just-in-case/>